

of trouw blijken aan ROBERT KOCH „ohne sich überhaupt um den Boden zu kümmern”.

WILLER houdt zich in zijn rapport over de typhusepidemieën, die Duitsland in 1925 troffen, over het algemeen bij de feiten. Het belangrijkste waren de melkepidemieën, dan volgen de water- en contactepidemieën; ook gemengde epidemieën nam men waar, van welke melk, water en contact, of water en contact te zamen de oorzaak waren. Alles officieele wetenschap, zooals men ziet.

De heer WILLER zou echter niet gaarne den indruk wekken als epidemioloog bij zijn tijd ten achter te blijven. Dies maakt hij aan het slot van zijn lezenswaardig rapport een beleefde buiging voor LÖHNIS en zijn *Life cycles of Bacteria* en zegt dan uitnoodigend: Hier findet sich die gesamte Literatur über Variabilität bis zum Jahre 1921.

Zou hij in ernst volhouden, dat deze literatuur iets heeft te maken met het feit, dat in Duitsland in 1925 12476 typhusgevallen werden aangegeven tegen 14238 in 1924? en dat in het eene jaar de letaliteit wat hooger is (of schijnt), dan in het andere jaar?

J. J. VAN LOGHEM.

H. PFEIFFER, *Allgemeine und experimentelle Pathologie*. 2de vermeerderde en verbeterde druk. URBAN und SCHWARZENBERG, Berlijn 1927. Prijs: 22.50 m.k. ing., 25 m.k. geb..

De algemeene pathologie is een zoo uitgebreid onderdeel der geneeskundige wetenschappen, dat degeen, die een leerboek hierover moet schrijven, gewoonlijk met de handen in het haar zit, hoe hij het gebied zal omgrenzen. Het is hierom duidelijk, dat de verschillende boeken over algemeene pathologie geheel verschillende hoofdstukken bevatten en geheel verschillende onderwerpen bespreken. Wij hebben het voorrecht in de Nederlandsche taal het boek van TENDELOO te bezitten. Behalve dit beroemde boek zijn er slechts enkele andere boeken over algemeene pathologie, die een uitgebreider kring van lezers hebben mogen verwerven. Tot deze uitzonderingen behoort het boek van PFEIFFER, waarvan in 1924 de eerste, in 1927 reeds de tweede druk verscheen. De tweede druk is in vele opzichten ietwat uitgebreider dan de eerste, doch de algemeene opzet is dezelfde gebleven. De hoofdstukken over stofwisseling, inwendige secretie en experimenteel carcinoomonderzoek zijn nog eens duchtig onder handen genomen en bijgewerkt. Een zeer groot voordeel is, dat de literatuuropgaven aangevuld zijn en aan het eind van elk hoofdstuk zijn samengevat. De algemeene pathologie wordt in dit boek natuurlijk niet zoo diepgaand, ik zou haast zeggen, niet zoo wetenschappelijk behandeld als in het boek van TENDELOO. Voor studenten kan echter ook het boek van PFEIFFER warm aanbevolen worden.

SNAPPER.